

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Archicancellariis Sacri Romani Imperii Ac Cancellariis Imperialis Avlae

Mallinckrodt, Bernhard von

Monasteri[i] Westphaliae, 1640

Capvt I. De Sanctis Ac Beatis Germaniæ Cancellariis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11835

ADDITAMENTORVM

CAPITA ALIQVOT,

SIVE

LIBER II

totius Operis.

Quæ hæcenus in Cancellariorum Germanicorum materia leui brachio raptimq̃
perstrinxi, vnâ atque alterâ mantiſſâ locupletare non piguit; eò magis, quòd pleraque
ſequentium capitum eiusdem ſubiecti vel pars eſſe, vel ~~cauſa~~ multum cognationis cum illo ^{ſaltem}
habere videantur. Equè certè hæc ac præcedentia ad Germanicæ hiftoriæ elucidationem
ſpectant. In vno tamen contra decorum videbor impēgiſſe, quòd dignatione præcipua, de
Sanctis, ſummis Pontificibus & Cardinalibus, reliquorum acceſſionem fecerim. Hanc
ſubitarij conſilij ataxiam Lectoris humanitas benignè condonabit. Vrceus inſtitui cœpit,
qui corrente roſâ ferè in amphoram exiuit.

CAPVT I.

DE SANCTIS AC BEATIS
GERMANIÆ CANCELLARIIS.

- I. S. Cunibertus Coloniensis.
- II. S. Bonifacius Moguntinus.
- III. S. Hildebertus Coloniensis.
- IV. S. Hildebaldus Coloniensis.
- V. B. Rabanus Moguntinus.
- VI. S. Bruno Coloniensis.
- VII. B. Villigisus Moguntinus.

Q

VIII. S. Bern-

Catalogus Sanctorum

- VIII. S. Bervvardus Hildesheimensis.
 IX. S. Heribertus Colonienfis.
 X. B. Tagmo, siue Dago, Magdeburgensis.
 XI. B. Burchardus VVormatiensis.
 XII. B. Bardo Moguntinus.
 XIII. S. Clemens, siue Svvidigerus, Episcopus Bambergensis & Pontifex Rom.
 XIV. S. Anno Colonienfis.
 XV. B. Adalbero Herbipolensis.
 XVI. S. Gebehardus Salisburgensis.
 XVII. B. Altmanus Pataviensis.
 XVIII. S. Otho Bambergensis.
 XIX. S. Nortbertus Magdeburgensis.
 XX. B. Otto Frisingensis.
 XXI. S. Engelbertus Colonienfis.

ET si ab initio mihi propositum non fuerit, de Germaniæ Cancellarijs sanctitatis opinione, publico Ecclesiæ aut pio fidelium eius testimonio, illustribus, separatim agere; quia tamen dum superius opus sub manu est, maior sese obtulit huius generis Sanctorum numerus, quàm sub initiũ susceptæ lucubrationis suspicari potuerim; piaculum arbitratus sum, si non ad minimum peculiarem recensionem & nomenclaturam illorum instituerem, tum vt communis patria tam illustrium siderum splendore tantò luculentius illustraretur; tum etiam, vt si quis fortè ad exemplum Francisci Lanouij è Religiosis Ordinis S. Francisci de Paulâ, quibus Minimorum cognomen est, qui an. 1634 Syntagma Historicum in lucem emisit, de octo Sanctis Franciæ Cancellarijs, idem in nostris præstare constituat, hac qualicumque ansâ præbitâ, ad illud duplici nomine pijsimum opus eò magis iustitetur. Nec offendetur quispiam, si vnus atque alter intercurrat, Fastis publicis & Martyrologio Romano non adscriptus: nam & Lanouius eius generis duos recenset, Landericum Parisiensem, & Godezrandum Metensem Episcopos; ne quid de Wione, Molano, Rayfio, Ferrario, Chrysofomo Henriquez, Hugone Menardo, similibusque de Sanctorum vitâ Scriptoribus dicam.

Ordinem temporis, quem in præcedentibus secutus sum, & hîc tenebo; quo seruato, se principem in hac serie offert Sanctus Cunibertus, Episcopus Colonienfis; quem & Germanos sibi vindicare, indignari Gallos non oportet. Nam & Franciscis parentibus eo tempore natus est, quo illi Germanicos mores, sermonem, indolem, exotici & peregrini aëris diuturniori haustu

Sanctus
Cunibertus
Episcopus
Colonienfis.

haustu necdum exuerant; & in Mosellanâ regione in lucem editus est, quæ hodierno adhuc æuo Germanici iuris & ditionis est, ac non minùs ipsius Cuniberti illic nati tempore fuit, quàm pluribus antea seculis fuerat; & in Vbiorum à Germanis conditâ, iisdemque olim & hodie per tot secula subditâ urbè Præsulem egit; & apud illos Reges Cancellariatùs munus obiuit, qui non tantùm magnæ Cisthenanæ Germaniæ parti dominabantur, sed & ipsimet sanguine, institutis, loquelâ meri & genuini Germani erant: denique non alibi quàm apud nostrates Sancti huius viri religiosior cultus & sacrator memoria est. Nec tamen Lanouium propterea reprehenderim; qui Francicis Cancellarijs suis meritò hunc inseruit, ac ex lege propositi sui vitam eius retulit, notisque illustrauit. De sanctitate huius viri nemo dubitauerit; nam Colonia non tantùm magnifica Collegiata Basilica, in honorem eius, extructa est: sed etiam per totam Agrippinatem prouinciam, ac alibi, ad diem Nouemb. 12, publico Ecclesiastico Officio colitur, & Martyrologio Romano, quod præcipuum & maximum apud Catholicos est sanctitatis testimonium, nomen eius adscriptum & insertum est. Ac præterea Surius, apud quem extat incerti Auctoris vita eius, sed quæ tamen fidem, vt ille ait, & nemo contradixerit, meretur, refert illustre miraculum, quod Henrico IV Imp. tempore Seguini Archi-Episcopi, ad S. Cuniberti patratum est reliquias. Cancellarium hunc fuisse non solius S. Sigeberti Regis, cuius præterea institutor & nutritius fuit) vt videtur innuere voluisse Lanouius in Schediasmate; sed etiam patris eius Dagoberti Magni ac Clodouæi Regum, idem Lanouius in suis ad vitam S. Cuniberti Notis sufficienter probat. & extat præterea apud Miræum *lib. 2 Donat. c. 1*, Donatio Regis Dagoberti facta S. Landelino, circa annum 638, vt Aubertus Miræus sentit, in quâ non Cancellarius tantùm, sed etiam Archi-Cancellarius nominatur. Omnium igitur primus, quem hætenus Archi-Cancellarij prædicatõ vsus fuisse mihi constat, S. Cunibertus est. ita autem habet subscriptio, quam indigitauit: Anso Cancellarius vice Cuniberti Archi Cancellarij recognouit.

Sanctum Bonifacium, siue VVarnefridum, quamuis in Angliâ, id est, transmarinâ Saxoniâ natum, iure meritoque dudum Germania sibi ex asse toto vendicauit propriumque fecit; vt sine ingenti flagitio dissimulari præteriri que nequeat. Pipini Regis hunc Archi-Cancellarium fuisse, suo loco dictum & ostensum est. De vitâ autem tanti viri tacere præstat quàm pauca dicere. Plures eam scripserunt; quos inter Fuldenfis Monachus Othlonus, ni fallor, primas meruisse creditur, vtpote Willibaldinæ scriptiois exegetes & explanator. Edidit illum in *Tomis suis* Surius; sed more suo, stylum, vbi

S. Bonifacius Moguntinus.

visum fuit, interpolauit; & cōptiorem reddidit. Edidit etiam Canisius, sed sincerum & absque mangonio, in antiquis Lectionibus, ac post illum Serarius in Mogunt. rebus suis lib. 3, additâ capitum distinctione & Notis. Reliqui qui S. Bonifacij vitam scripserunt, hi sunt: S. Willebaldus Episcopus Eichstatensis, quem emisit Wicelius in Hagiologio suo, & Canisius in Lectionibus citatis: Rothardus B. Rabani discipulus, Hirsaugiensis Cœnobita, versu Heroico Martyrium S. Bonifacij executus est: Radbodus Episcopus Ultraiectinus, ut Trithemius testatur: & S. Lüdgerus primus Antistes Mimigardeuordensis, qui ab alijs prætermissa attextuit. Ne quid autê de Petro de Natalibus dicam, & Martyrologiorum Scriptoribus, Bedâ, (seu veriùs locupletatore eius) Vsuardo, Adone; &c. de sanctissimi Præfulis huius gestis Baronius omnino videndus est, tomo Annalium nono.

S. Hildebertus.

Sanctus Hildebertus secundus Agrippinatum Archi-Episcopus, quem Annales Francici Hildegarium, Chronicon Colonien. Hildegerum vocant, (vtroque nomine dictum fuisse hoc disticho docet Æg. Gelenius:

*Hildegari vittas rubefecit purpura sacri
Sanguinis, Hilberti nomen habebat idem,*)

à Petro Mersæo Cratepolio Franciæ Cancellarius fuisse scribitur, quo tempore Colonien. Ecclesiæ regimen illi commissum est. Elogium viri hoc apud eundem legitur, fuisse multis magnisq; animi dotibus ornatum, & maioribus vitæ meritis suscipiendum. Hic leuauit ossa S. Sviberi in Cæsaris insulâ, cuius precibus ac meritis à periculoso lapsu restitutus fuerat, Comes Pipino Regi contra Saxones profectus, pro constantiâ fidei & regni, ut Mersæus ait, ab hostibus casus fuit; quod contigit in monte Wedegonis, (Viburg vocant Annales, vernaculè Wedenberg) spatio horarij itineris supra Mindam, an. 753: Adelm. in Annal. Inquirat & disputat de anno obitus Dn. Gelenius in Hierothecâ sua Engelbertinâ p. 39 & 41. Relatum defuncti Corpus Coloniam, ad aureos Sanctos in Ecclesia S. Gereonis tumulatum est.

S. Hildebaldus.

Fuit post hunc tertius ab illo Archipræful Hildebaldus, Caroli Magni, ut dixi, Cancellarius, quem similiter sanctitate conspicuum fuisse Cratepolius testatur; neuter tamen illorum hactenus in Colonien. Fastis locum inuenit. Agit de hoc aliquantò, quàm reliquorum aliquis, prolixius in prædictâ Hierothecâ idem Gelenius. Caroli Magni fauore ac studio, niueo candore & sanctâ hominis simplicitate capti, à Clero populoque in Pastorem electus fuit; qui etiam assumptionis eius tempore; an. 781 vel 782, præfens Colonix Agrippinæ adfuit. Quam Monasteriense Chronicon de Wilhelmo Episcopo historiam narrat, petiti à venatore è ceruino corio cinguli, eandem de

de hoc Hildebaldo referunt. S. Sviverti Canonizationi à Leone Pontifice in Caroli Magni præsentia factæ interfuit; Carolo morienti adfuit, & Christiano ritu ad cæleste iter instruxit & muniuit. Quæ superius de Ludouico ab Hildebaldo coronato ex alijs retulimus, Dom. Gelenius vero conformia non censet; qui etiam suspicatur, an. 818 obiisse. Sepulturam ad S. Gereonis consecutus est. Refert prædictus Auctor monumenti inscriptionem, quæ vncialibus literis illi incisa hodierno adhuc tempore legatur, quæque illi *Sancti* prænomen adscribat. Sacrorum librorum studiosissimus fuit, eosque magno numero ex illis ipsis, quos Leo Pontifex Imperatori Româ miserat, describi fecit. Basilicam Metropolitanam à fundamentis nouam erexit, eaque sterit vsque ad tempus, quo illa, quæ hodie superest, ab Archi-Episcopo Conrado de Hochstaden ædificari cœpta est. Familiam quod attinet, ostendere laborat Gelenius, è Comitibus Thuringiæ ortum fuisse.

B. Rabanus, Abbas Fuldensis primùm, deinde Moguntinus Antistes, *B. Rabanus* Ludouici Germaniæ Regis Archi-Cancellarius fuit, vt vidimus. Fuldam patriam habuit, si Possuino, Sixto Senensi, Trithemio, Serario, alijsque credimus. Verùm Operum eius Editor Georgius Coluenerius, Doctor Theologus Duacensis, cui sacra historia tantùm debet, accuratè & verè ostendit Moguntia natum fuisse. Vitam Rabani Rudolphus, Fuldensis Monachus, discipulus eius scripsit, & longo post tempore Trithemius Abbas libris tribus, quibus quartum de translatione eius adiecit; qui hæctenus non comparuerunt, non sine doctorum hominum querelâ. Illustrium Scriptorum hæc de Rabano elogia sunt, vitæque ac doctrinæ testimonia. Bellarm. de Scriptor. Eccles. ait, *fuisse æquè doctum ac pium*. Brovverus in Antiq. Fuldens. *vt cælestis ingenij ornamentis & immensitate scientiarum, sic administrandi ratione, & ea percolendi, quæ præclare maiores inchoarant, clarum vti sidus inter Abbates emicuisse*. Bruschius & Merfæus: *Vir vitæ innocentia & morum sanctimonia clarissimus*. Sixtus Senensis: *Vir omnium disciplinarum cognitione clarissimus, cui nullum parem eo seculo Germania, ac ne Italia quidem habuit*, vt Merfæus addit; ante quem idem verissimè enuntiârat Trithemius *de Scriptoribus Eccles. & Viris Illust.* qui verissimè insuper affirmat, *suo æuo in omni Christi Ecclesiâ parem non habuisse*. Baron. tom. 10 Annal. ad an. 856: *Emicuit planè Rabanus, vt fulgentissimum sidus; cuius quæ extant scripta, tanquam lucis radij, excellentiam demonstrant Auctoris, vt & iisdem illustrata Germania gloriatur, suum haud aded imparem magnis habuisse Doctorem*. Ad sanctitatis probationem pertinet, quòd Arnoldus Wion, *Ligni vitæ lib. 5*, Ordinis sui Martyrologio inferendum moneat; quòd etiam præstitum ab Hugone Mercardo ad diem 4 Febr. illo enim obiit, vt testatur incertus Annalium Scriptor

à Pithæo editus, ad an. 856. Omnes enim, verba sunt Serarij, non sine sanctitatis opinione calo receptum autumant. quâ de re ita Trithemius in Chron. Hirsaug. sub an. 856: Eodem anno Rabanus Archi. Episcopus Moguntinus moritur, & in Monasterio S. Albani non sine sanctitatis opinione sepelitur. Vir in pauperes misericordissimus. Menardus vocat Eximium Ecclesie Doctorem. Ossa B. Rabani Albertus Cardinalis Brandenburgicus, Archi-Episcopus Moguntinus & Magdeburgensis, Moguntia è S. Albani templo in Saxoniam ad oppidum Halam deuecta, in Basilicâ Castri S. Mauritij solenni Processionis officio collocavit. Ita ex Chron. manu sc. Serarius scribit.

S. Bruno
Archi-
Episcopus
Coloniensis.

Et si B. Brunonis, Saxoniae Ducis & Archi-Episcopi Coloniensis, sacrique Palatij, ut suo loco ostensum est, Archi-Capellani nomen neque Martyrologio Romano inscriptum sit, nec ipsimet Colonienses Ecclesiastico illum pleno Officio honorent; inseruit tamen vitam eius, à Rotgero Ordinis S. Benedicti Monacho Cœnobij, ut videtur, S. Pantaleonis Coloniensis, conscriptam, Tomis Sanctorum suis Laur. Surius: nec non Sanctus vocatur à Guiljelmo Eisengrein, in Catalogo testium veritatis, & Cratopolio, in Catalogo Colon. Episc. ac præterea anniuersariâ festiuitate in diœcesi Tornacensi colitur, denique Coloniae etiam in Martyrologium receptus est. Libet de hoc adscribere verba Ioannis Molani è Natalibus Sanctorum Belgij ad diem 11 Octobris: Nos enim, inquit ille, hic Belgica tantum commemoramus; ad que illud etiam spectat, quod Tornacensis Ecclesia hunc Praesulem in Sanctorum numerum inscripserit. Id enim restatur proprium illius diœcesis Breuiarium, quod S. viri historiam nouem Lectionibus complectitur, XVI. Kal. Aug. Coloniensis verò Ecclesia Canonum hac in parte obseruantior, quia ab Apostolica Sede non est Sanctis adscriptus, natalem eius, seu diem depositionis propriè non celebrat; sed annuè omnium Canonorum Coloniensium Collegia ad S. Pantaleonem conueniunt, & ad B. viri honorem celebrant sacrificium de Æternâ Sapientiâ. Quia tamen memoriam eius alibi coli sciunt, hinc non tantum libro obituum, sed & Martyrologio verbis supra à nobis citatis, apud eos est inscriptus. Agit de S. Brunone Arnoldus Wion in Ligno vite pag. 907. Dithmarus lib. 2 Chron. aliqua refert de S. Brunone, à Rotgero prætermissa; qui etiam, ut ait Baronius, magnopere illum laudat, eumque intercessione S. Pauli Apostoli receptum tradit inter Beatos in cælum. Nihil igitur impedimenti video, propter quod, licet fortè solenni istâ Canonizationis pompâ hætenus nullo suo merito careat, inter Sanctos cenferi S. Bruno non debeat; præsertim cum iam dudum non

* cap. 1 ext.
de reliq. &
vener. Sact.

obiisset tantum, sed etiam pro Sancto habitus cultusque fuisset ante Alexandri tertij Constitutionem*. Sed audiamus etiam de hoc locum è Dn. Gelenij

Hiero-

Hierothecâ Engelbertinâ , de petitâ huius Sancti Viri Canonizatione: Vnde non immeritò Serenissimus atque Eminentissimus Archi-Episcopus noster & Princeps Elector, Ferdinandus Bauariæ Dux, S.R.E. & I. Archi-Cancellarius, & c. apud Sedem Apostolicam instat, vt B. Bruno, quem Tornacensis diœcesis publico prosequitur cultu, & Officio, vt loquimur, nouem Lëctionum honorat, toti Ecclesiæ Dei venerandus solenni renuntiatione proponatur. Impetrabit, vt speramus, id Sua Serenitas, de quo dudum iam laborauit; ne in posterum reprehendatur, quasi ciues minùs pietatis impendantus Diuo Tutelari, quàm exteri Tornacenses.

B. V Villigisum Antistitem Moguntinum, vt & Successorem eius B. Arnoldum Martyrem, sunt qui in hoc albo proponant. quibus etsi libens subscribam, vitandæ tamen suspicionis ergò, ne nimis ambitiosè hunc Sanctorum patriæ nostræ Germaniæ Cancellariorum constipâsse videar Catalogum, liberum de illis transcribo Lëctoribus iudicium, contentus illorum nomenclaturam ad minimum non omisissè. Istis autem fortè Prædecessorem Arnoldi Henricum præterea adiunctum aliqui velint, qui meminerint innocentie eius datum per vindictam diuinam (ita certè tunc temporis creditum fuit) de iniustus persecutoribus testimonium. De illis omnibus Serarius, & quorum ille vestigia legit, videri possunt.

S. Bervwardus Hildesienfis Præsul, Othonis tertij, vt suo loco probatum est, Cancellarius, Deo hominibusque, ait Crantzius *lib. 3 Metrop. cap. 49*, commendatus fuit, talemque se præbuit in vitæ sanctimoniâ, vt viuus & mortuus coruscaret miraculis; quocirca in Sanctorum numerum magno est suo merito relatus, & ab Ecclesiâ inter Diuos Confessores honoratur. Vitam Bervwardi à Tangmaro scriptam Surius refert *tom. 6, ad diem 20, Nouemb.* sed longè pleniùs Broverus in *Illustribus Germaniæ Sideribus*.

S. Heribertus Archi-Episcopus Colonien. Othonis III & Henrici Sancti Cancellarius, vitæ sanctimoniâ & gloriâ miraculorū clarus Martyrologio Romano inferi meruit ad diem 16 Martij. Miracula eius descripsit Lambertus Leodiensis Monachus S. Laurentij, vt Baronius, Arnoldus Wion, & Ioan. Gerard. Vossius testantur. de Ruperto Tuirienti vitæ eius Scriptore supra dixi. Videndus de eodè Ægidius Gelenius in Hierothecâ Engelbertinâ, vbi etiam promittit Annales Heribertinos p. m. fratris sui Ioan. Gelenij, SS. Theologiæ Doctoris, Gymnasij Montis quondâ Regentis, Presbyteri Canonici Metropolitanæ Ecclesiæ & in Spiritualibus Generalis Vicarij. A Gregorio VII Sãctorum numero S. Heribertus adscriptus est, vt Gelenius auctor est cit. loco, Bullam Canonizationis referens ex Archiuo Collegiatæ Ecclesiæ SS. Apostolorum.

B. Tagmo

B. Tagmo
Archi-
Episcopus
Magdebur-
gensis.

B. Tagmo, siue Dago, Canonicus Ratisbonensis, S. Wolfgangi discipulus, Aulae Praefectus & Vicarius fuit; cuius commendatione S. Henrico innotuit, eique, ut suo loco dixi, à Cancellis inseruivit. Exoptauerat sibi hunc vir Sanctus ille in sua Cathedra Successorem; sed ad maiora euectum iri, in spiritu prophetiae praeuidit & praedixit. Habuit autem filij instar carum, eique moriens spiritum suum, ut olim Elisæo Elias, insufflauit, ut Dithmarus Mersb. Tagmonis familiaris & domesticus narrat. Agit is paulò fufius de Tagmonis rebus, eumque prolixè satis Raderus tom. 2. *Sancta Bauaria* exscripsit. A. B. Willigiso Archi-Episcopus consecratus est, ipseque vicissim consecrauit S. Brunonem Ruthenorum Archi-Episcopum & Apostolum. Mauritanæ Basilicæ, quæ apud Magdeburgenses Metropolitana est, struendæ finem imposuit, ab Othone I inchoatæ. In Francosurtenfi Concilio reliquos Episcopos, renitente multum Herbipolensi, permouit, ut in erectionem Bambergensis Episcopatus consentirent. Obijt an. 1011, postquam 8 annos & menses 4 sedisset, & à Cardinale Baronio sanctitate conspicuus, imò sanctissimus vocatur.

S Burchardus
Vvormatiensis.

B. Burchardum Wormatiensem etsi paulò timidius Cancellarijs accensuerim; præterire tamen hoc loco nolui, sed sine aliquo Lectoris præiudicio, cui quid ea de re sentire velit per me liberum est. Sanctitatis sanè eius sat luculenta accepimus documenta. Hugo Menardus illum his verbis Martyrologio Benedictino inserit: **V**ormatiæ B. Burchardi eiusdem ciuitatis Episcopi, **D**ecretorum **D**octoris **E**ximij; sunt enim in manibus libri 20 sacrorum Canonum ab hoc collecti; quibus etiam vita eius præfixa est. Bruschius in *Episcoporum*, & Wilh. Eisingrein in *testium* verit. *Catalogo*, Sancti nomen eius nomini præscribunt, quod idem facit Bellarm. Cardinalis *de Scriptoribus Ecclesiasticis*, addito e-logio, obijisse an. 1026 *sanctè & religiosè, ut semper vixerat*. Conditor & restaurator fuit diuersorum Monasteriorum & Collegiorum; & inter reliqua Conradi Sapientis Franconiae Ducis Bruschellense, in Brurenia Spir. diæc. regionculâ, Palatium, in Collegiatam Ecclesiam commutauit. Videndus de eodem Arnoldus Wion ad diem 20 Aug. nam & ipse Martyrologio sui Ordinis hunc Beatum virum inscripsit. Ioan. Molan. qui Sanctis Belgij, utpote Lobienfis Cœnobij Professum, annumerat, ita de illo agens finit: **P**orrò sicut ex **D**ecreto eruditio eius agnoscitur; sic adiuncta vitæ historia, ad quam **L**ectorem remittimus, sanctitatem declarat.

B. Bar-

B. Bardo Moguntinus Archi-Episcopus, ex nobili Wedderauia de Oppershouen familiâ, Monachus prius Fuldenfis, & Abbas Hirsfeldenfis, tempore Conradi II & Henrici III, ab an. 1031 vsque 1051, Cathedram & annexum eidem Archi-Cancellariatum tenuit. De huius gestis Serarius alijque vetustiores adeundi sunt. Absoluit Moguntini templi summi, quod etiam nunc superest, structuram. *Tantus*, ait Serarius, *in prædicando, concionibusq; ad populum habendis eius animi ardor & eloquentia extitit, vt Chryostomus vocatus sit: tanta verò vitæ sanctitas, vt in Cælitum numero habitus & cultus sit.* Sanctus enim vocatur non tantum à Mariano Scoto, sed etiam Abbate Trithemio, ac ipso met Annalium Eccles. conditore Baronio ad an. obitus 1051; qui *virtutibus clarum*, Trithemius *sanctissime conuersationis fuisse* testantur. Sigebertus auctor est, *sanctitatem eius per multam miraculorum gratiam patuisse*; sepulchrum enim eius hoc cælestis gratiæ genere coruscasse, Serarius in vitâ Bardonis refert. quorum miraculorum illustre specimen & exemplum refertur, in vitâ S. Annonis Colonienfis. Videndus de eodem *Auctor vitæ S. Gothardi* Hildesheim. *Herm. Contractus & Lambertus Schaffnab.* Exitit olim vita B. Bardonis, nescio à quo conscripta, vt testis est ex Chron. m. scrip. Moguntino Serarius; verum illa hæctenus nullibi comparat, vt parum spei superfit aliquando lucem reuifuram esse.

B. Bardo
Mogunti-
nus.

Suidegerus Episcopus Bambergensis, qui ad Pontificatum euectus Clementis II nomē adsumpsit, S. Henrici, vt supra retuli, Cancellarius fuerat. Hunc Catalogo Sanctorum Cancellariorum iure infero, quod Bambergæ, quò lipsana eius reuecta sunt, Sanctus habeatur, & anniuersario officio honoretur, vt Serarius scribit *in rebus Mogunt.* si rectè memini.

S. Suidegerus,
sive
Clemens II.

S. Anno Archi-Episcopus Colonien. iure meritoque Sanctorum Germaniæ Cancellariorum numerum auget; licet eius tempore, quod constat, Italicus Archi-Cancellarius necdum Agrippinatum Præsulum proprius, continuus ac perpetuus fuerit. De hoc autem agere differo, donec ad Caput 6 de S. Rom. Ecclesiæ Cancellarijs deuentum fuerit.

S. Anno
Archi-
Episcopus
Colonienfis.

Vigefimus in Herbipolensium Præsulum ordine B. Adalbero, quem per coniecturam eidem Henrico IV Imperatori Cancellarium dedi, iure optimo Sanctorum se cœtui immiscet, tum ob vitam inculpate sancteque peractam, tum ob accedentem miraculorum virtutem. Vtriusque documentum & testimonium est libellus *de vitâ & miraculis* huius Sancti viri, quem *ex vetustis Codicibus manu scriptis Bibliotheca Lambacensis* in superiori Austriâ, an. 1619 Augustæ Vindelicorum excudi curauit Ioannes prædicti loci Abbas, quò Lectorem remitto. Raderus hunc Bauariæ suæ Sanctæ sine controuersia inseruisset,

B. Adalbero
Herbipolenfis.

R

isset,

isset, nisi hodiernis potius quam antiquis Boicæ terminis se & opus suum inclusisset. suscepisse autem B. Adalberonem unà cum ingressu Monasterij, Episcopali curâ dimissâ, Ordinis nigri habitum, Paulus Langius in Chron. auctor est; qui sui, id est, Benedictini instituti Monachum vocat. Fortè tamen etiam iuuenis ante Episcopatum Monasticam vitam amplexus fuerit; qua de re hæcenus nil certi affirmare possum, & vitæ Auctor nil explorati affert.

B Gebe-
hardus
Archi-
Episcopus
Salisbur-
gensis

B. Gebehardus *Helfenstenius*, (Raderus de familiâ subdubitat, aliof- que secutus, non nisi generatim Equestri apud Sueuos loco ortum tradit) Sa- lisburgensis Archi-Episcopus, quarti Henrici Imp. Cancellarius, *Admontensis* in Carinthiâ, S. Blasio dicati, Monasterij & Abbatia Conditor, sanctitatis suæ præcones nactus est eiusdem Cœnobij Religiosum, à quo scriptam Gebehardi vitam cum Adalberonis & Altmanni in publicum dedit prædictus Lambacensis Abbas Ioannes; & Matthæum Raderum *tom. 2 Bauaria Sanctæ, pag. 213.* Stetit constantissimè pro Gregorio VII Papâ contra Schismaticos excommunicato Regi adhærentes Episcopos; quæ causâ fuit, vt eodem quo ipsemet Gregorius fato, in exiliam pelleretur nouennale; hæcenus tamen mitiore, quod ille Salerni exul obierit, hic Sedi tandem restitutus fuerit. Sancti titulo honoratur, non tantum à prædicto vitæ Editore, sed etiam à *Sebastiano Tegnagel* Cæsareo Bibliothecario, (seu potius Patre *Gretsero hæreticorum nostri temporis malleo*) qui inter vetera monumenta alia *epistolam Gebehardi ad Herman. Metensem Episcopum* publicauit; Raderus præterea, quò dixi loco. Sed & ipsemet *Baron. tom. 11 Annal. sub an. 1062, num. 118,* Sanctum Episcopum vocat. Henricus Canisius *tom. 2 Antiq. Lect. S. Eberhardi* discipulum refert, qui inter reliquos Salisburgenses Antistites S. etiam Gebhardi vitam scripsit, illic legendam. Promeruit à Sede Apostolica constantis & intrepidæ obedientiæ præmium, titulum & officium Legati Nati; quo omnes deinceps Successores eius, in præsentem vsque diem, perpetuo! & hereditario priuilegio gaudent. Corporis exuuia in Admontensi ab illo condito Asceterio recondi memorant: vbinû anniuersariâ festiuitate erga Benefactorem suum sacri illius loci Sodales grati sint, quæ hæcenus inspexi monumenta disertè quidem non indicant; vix tamen de eiusmodi pietatis exercitio dubitare velim. Socios & commilitones vt iuuenilium studiorum, ita etiam sanctæ conuersationis, & erga Sedem Apostolicam venerationis, fortunæ denique, virtuosæ actionibus vt plurimum aduersantis, consortes habuit B. Alberonem, quem retuli, & B. Altmannum, quem breuibus deinceps referam. Omnes enim hi tres Parisijs, eodem tempore familiarissimè coniuncti, studijs operam dederunt; omnes

mnes

mnēs ad Episcopales Cathedras prouecti sunt; insignia Monasteria à singulis structa & dotata sunt; in schismate sacrorum Principi concorditer & constanter omnes communicarunt; eaque de causâ, præualentibus aduersariorum partium viribus, à sua quique Sede pulsi sunt. Reliqui enim Germaniæ Præsules, tribus præmissis & Hermanno Metensi ac Meginuardo Frisingensi solis demptis, Imperatori adhærebant vniuersi.

Igitur B. Altmannum, quamuis fortassis ad hanc classē propriè non pertineat, vix sustineo à dulcissimo duorum, quos recensui, amicissimorum eius contubernio auellere; ac dubito tamen, an non plerique pronuntiare velint, proprio potius quàm familiaritatis iure, illi inter Sanctos Germaniæ Cancellarios locum deberi. Etsi enim mihi propositum sit, non de alijs quàm Imperialibus, vt in ipso Opere principali, ita hoc eiusdem accessorio tractare; quia tamen Princeps Romanus, Augustæ eadem illa Priuilegia tribuit, quæ ipse habet, *l. 31, ff. de legib.* quis improbet vnum hunc Imperatricis Sacellanum reliquis Cæsareis admisceri? Sacellanus, inquam, Agnetis Augustæ fuit, Henricorum tertij coniugis, quarti genitricis; quod nomen de illo capio, qui non ab epistolis minùs quàm sacris fuerit, pro illorum temporum solenni consuetudine. Natione, seu natali saltè loco, Westphalus fuit, è Putinensium Comitum familiâ, occasione Aulæ Cæsareæ, quam parens cum familiâ sequebatur, istis in oris in lucem editus. ita certè, quæ de patriâ & familiâ Altmanni memorantur, apud Gevvoldum *in Metropoli Hundianâ*, conciliari memini. aliàs enim Putina in Bauariæ partibus fuit, de quâ Auctor vitæ Adelberonis pag. 81: *Putina vrbs inclita & famosa, quæ quasi Metropolis & mater ciuitatum versus Pannoniam ad Australem plagam.* Nam quod Wernerus Roleuinck *l. b. 2 de Westphal. cap. 8*, Magdeburgum antiquitus Putenam dictum fuisse scribit, non puto ad rem nostram facere. Sed & Salisburgum, præter Iuuuuiæ, etiam Petenæ antiquitus nomen habuit, testante Leone III Sum. Pont. in Metropolis illic primitus erectæ diplomate; de quâ an præmissus è vitâ B. Adalberonis locus intelligendus sit, non vacat modò pluribus expendere. Dubito tamen, an non duos Altmannos inuicem confundant, Tridentinum & Patauiensem, qui hunc Westphalum Putinensi stirpi inserunt; quam rem impræsentiarum itidem non perquiro. Potuerit autem Altmanni prænomen Putinensibus Comitibus familiare & gentilitium fuisse, sicuti olim hodieque Egones Fürstenbergicis, Alvici Sulzensibus, Emichones Leiningensibus, Eitelfrederici Zollerensibus, Simones Lippiensibus, Ennones & Ezardi Frisiæ Orientalis Comitibus, Sittici Baronibus Altempfijis, alia prænomina alijs familijs frequentantur. Vita Altmanni cum Adelberonis & Gebhardi vno li-

B. Altmannus
Patauiensis
Episcopus.

bello conclusa & edita, vt dixi, circumfertur, eandemque legere est, præter Hundij Metropolim, apud Tengnagelium in *Monumentis antiquis*, & Raderum in *Bauariâ Sanctâ tom. 3, pag. 138*. Hunc Baronijs gloriosum meritis Confessorem appellat; Bertholdus, siue Bernoldus Constantiensis sanctæ recordationis Episcopum; Lambertus Schaffnaburgensis *Virum Apostolicæ conuersationis & magnarum in Christo virtutum*. Fuit pietate, ait Hundius, literis, consilio, auctoritate magnus; tantæ in Aulâ Cæsareâ gratiæ, vt etiam absens, Episcopus declaratus sit; in luxuriantem Clerum acerrimus animaduersor. Fuerat autem prius Aquisgranensis Ecclesiæ ac summi templi Colonien. Canonicus; in illâ etiam Præpositus. Comes fuit celeberrimæ illius sub Henrico IV in terram sanctam peregrinationis, cuius princeps erat Sigefridus Moguntinus Archi-Episcopus. Ex illâ redux, in itinere Patauiensi Ecclesiæ præfectus fuit. Legatione Apostolicâ in Germaniâ functus est, & præter alia Cænobia, Patauij aut alibi, vel structa vel restaurata, Fundator est celebris & ditissimi Monasterij Gotvicensis in inferiori Austria, è regione Cremsæ & Stainæ contiguorum oppidorum siti; vbi & lipsana eius, postquam anno 1091 aut sequenti obiisset, in crypta quiescunt, miraculisque olim claruisse feruntur, prout Hundius testatur, & ex illo refert Raderus. Nunc ad Cæsareos reuertor Cancellarios Sanctos.

S Otho
Episcopus
Bamber-
gensis.

S. Othonem Bertoldi *Andechsensis* Comitis filium, Henrici IV Cancellarium fuisse, suo loco non præterij. Hic anno 1102, in octauum Bambergensis Ecclesiæ Antistitem assumptus, mittitur cum alijs ad Pontificem Legatus, pro Henrici V coronatione, eaque occasione Anagninæ à Paschale II consecratus est. Modestiâ suâ HVMILIS cognomen promeruit, multorumque Cænobiorum Fundator aut Instaurator habetur. Pomeranos ad fidem conuertit; quorum Apostolus ex re dicitur. Obijt an. 1139, ætatis 70; & an. 1189, à Clemente III in Sanctorum numerum receptus est. In Martyrologio locus ei datur ad diem 2 Iulij. Festum autem eius agitur pridie Kal. Octob. Vita huius Sancti Othonis habetur apud *Surium tom. 4*, vbi in fine legitur, eandem libris quatuor scriptam esse ab *Andreâ Abbate Bambergensi*, circa annum 1500; quæ illa ipsa est quam legimus apud Gretserum in *Diuis Bambergen*. Raderus etiam de *Sanctis Bauariæ tom. 1, pag. 112*, de S Othone agit; & edidit de eiusdem gestis anonymi narrationem *Henr. Canis. tom. 2 antiq. lection.* ne quid dicam de *Crantzio*, ac *Bambergensium & Pomeranorum* Chronicis. Meminit etiam Baron. in *Martyrol.* vitæ eius duobus libris scriptæ. Stetini, quæ Pomeraniæ Metropolis est, ædem habet (habuit certè) honori suo consecratam. Reliquiæ eius in S. Michaëlis Benedictinorum Ecclesiâ, cuius Cænobij Restaurator fuit, Bambergæ

gæ quiescunt & coluntur. Cancellarium hunc S. Othonem Henrici IV fuisse, præter alibi adductos, etiam prænominatus Andreas Abbas *lib. 1, c. 3*, testatur; vbi simul **intimum Secretalem**, & custodem capitis eius nominat; Secretarium explicat in margine Gretserus. videtur autem potius Secretalis * pro Confessario; reliquum pro Camerario intimo, siue primo & summo, vt hodie vocamus, accipi oportere: quæ enim de custodiâ capitis adijciuntur, Cubiculariorum principi magis, quàm scribarum primicerio conuenire videntur. Nam ad militiam hoc loco trahi nequeunt, cum certum sit, S. Othonem nunquam arma tractasse; adeoque dubius sum, an Auricularius, quem idem Andreas vocat, potius pro admissionum magistro, Referendario, Auditore, supremo Camerario; quàm pro Confessario, vt hodie vocamus, accipi debeat.

* vide quæ
suprà de
Secretarij
veteri
significatio
scripsi. pag.
115.

S. Nortbertus Archi-Episcopus Magdeburgensis, qui Lotharij Imp. si Præmonstratensi Bibliothecæ, & in illâ comprehensæ Nortbertinæ vitæ nouitio Auctori, seu Interpolatori credimus, Cancellarius fuit. Hic à quibusdam Colonienfis, ab alijs Lotharingus, denique à reliquis Xantensis patriâ fuisse dicitur; qui omnes verè scribunt & conciliari possunt. Est enim Xantense in agro Cliuensi oppidum, è quo sidus hoc effulsit, Colonienfis diœcesis, veterisq; Lotharingiæ, multò latius olim quàm nuper & hodie extensæ, terminis continetur. Huius vitæ plures scripsere, quorum antiquissimus est Hugo, primus assecla & discipulus eius, Successorq; proximus in Præmonstratensi Prælaturâ; è quo pleraque desumpta sunt, quæ in *Biblioth. Præmonst. de S. Nortberto lib. 2* referuntur: nam & ex alijs veteribus & recentioribus non pauca admiscetur. Diuersa est, quam Surius *tom. 3* exhibet. Nuperimè anno 1628 edidit eiusdem S. Nortberti vitæ *Martinus Mertz*, Prior Cænobij Rothensis in Sueuiâ, scriptam occasione translationis reliquiarum S. Nortberti, in Bohemiam factæ. Ac memorabile sanè est, nec casui adscribi debet, Magdeburgum inclytam quorundam Germaniæ urbem non prius à Cæsareanis exercitibus, olim Caroli V, * postmodum nostro tempore Ferdin. II * Imperio expugnari potuisse, quàm huius tutelaris Diui reliquiæ, vt vocamus, è S. Mariæ Præmonstratensium templo ad eiusdem Ordinis sacram *Ædem Pragensem montis Sion*, vulgò *Srahoff* dictam, transferrentur.

S. Nortbertus Magdeburgensis Episcopus.

* Mauritio Saxone obsidente.
* Ducis Fridlandici ductu.

Beatum Othonem Frisingensem, Friderici I, sui è fratre vterino nepotis, ac prius Conradi III fratris sui, Cancellarium fuisse, suis locis non subiciui. De hoc tamen, Fridericum quod attinet, hætenus alijs non sum instructus testimonijs, quàm Antonij Albizij nobilis Florentini in *Stemmatibus*. sic enim notat in *Arbore veterum Marchionum & Ducum Austriae*: Otto Epi.

Beatus Otho Frisingensis.

scopus Frisingensis Cancellarius Friderici I Imp. Obijt anno 1158. Reliquos qui Cōrado Cancellarium adfoctant suprà recensui. Filius hic fuit S. Leopoldi Austriae Marchionis, ex Agnete filiã Henrici IV Imp. susceptus, scriptisque & vitæ sanctimoniam per omnem Christianitatem deprædicationissimus est. Hunc Matthæus Raderus generali Catalogo trium Tomorum de Sanctis Bauariæ inseruit; vitam tamen eius quarto demum Tomo, qui Bauaria Pia inscribitur, exhibet; vbi in ingressu se illius nomen in nullis Fastis, ac ne ipsius quidem Frisingensis Ecclesiæ legere scribit. Retulit tamen illud Hugo Menard. in Martyrolog. Ord. S. Benedicti, ad diem 23 Septemb. cum hoc in Observationibus Elogio: *Beatus Orho fuit S. Leopoldi Marchionis filius. Patris missus, sacris & humanioribus literis apprime eruditus, Ordinem Cisterciensium professus est in Cœnobio Morimundi; inde ad Ecclesiam Frisingensem postulatus, eam optime rexit. Cum Conrado Sueuo Imp. eius nominis secundo, in Græciam, & Syriam profectus, omnibus bellis interfuit quæ cum Turcis & Saracenis gesta sunt. Consilijs & armis rem Christianam iuuit. Hierosolymam & sacrum Christi sepulchrum adiit. in Iordane lauari meruit. Chronicum ab ortu mundi vsque ad sua tempora deduxit. Tandem dimisso Episcopatu Morimundum redijt, & inter manus Fratrum beatam animam exhalauit an. 1158, in procastino S. Mauritij, miraculis post mortem clarus.* Videndi de hoc etiam Hundius & Gevvoldus in Salisb. Metrop. sed in primis Raderus dicto loco, & Radeuicus Frisingensis, ac Vitus Arenbeck, quorum vtrumque ille prolixè refert. Iacobus Manlius & Ioan. Stabius, eodem Radero teste, hunc inter Sanctos Austriae tutelares referunt. Cardinalis quoque Baronius Sanctum in suis Annalibus appellare non dubitauit. *Beatum prædicauit modò relatus Vitus Arenbeckius: Pium Virum Scriptores melioris notæ omnes. hæc Raderus; qui postea pergit: facile eum inter Germaniæ Præsules vel principem vel inter principes doctorum virorum habitum esse.* Obijt autem non 1158, vt Hund. & Menard. volunt, sed sequenti anno. Magni cognomen illi passim dari ex Salisb. Metrop. cognoscitur: nec tacet illud prædictus Sanctorum Boicorum Scriptor. Agit de eodem B. Othone Chrysofostomus Henriquez in Fasc. Sanctorum Ord. Cisterc. lib. 2, distinct. 10, c. 7, & in Menologio eiusd. Ord. ad diem 7. Septemb. quem posteriore locum in laudem incomparabilis viri huc transcribo: *Morimundi in Gallia, depositio B. Othonis, admiranda sanctitatis Viri, qui nobilitatem generis & seculi delicias contemnens, ibidem habitum religionis assumpsit; & postmodum in Abbatem illius loci electus, veræ humilitatis & perfectionis Monasticæ se exemplar exhibuit. vnde in Episcopum Frisingensem assumptus, doctrinâ, pietate, morum grauitate totam Europam mirabiliter illustrauit, & post multa sanctitatis opera in proprio Monasterio feliciter vitam finiuit. Ad sepulchrum eius miracula patrata esse scribit in Hundiana Metropolis additionibus Gevvoldus.*

* Huius rei
hanc causam
suspici
cari possu
mus, quod
resignatione
factâ, non
illuc, sed a
libi mortu
us fuerit.

* adde et
iam Albiz.

Tan-

Tandem hoc sacrum agmen claudat, vnus temporis, non etiam merito-
rum & sanctitatis ordine postremus, S. Engelbertus Colonienſis Archi-
Episcopus, S. Romani Imperij per Italiam Archi-Cancellarius, ac Friderici II
tempore Imperij Germanici Administrator, Moderatorque iuuentutis
Henrici Regis, eiusdem Friderici Filij. Agrippinas enim Præſul S. Cunibertus,
vti feliciffimis auspicijs huius Aulæ Sanctæ ducatum tenet; ita eiusdem tergi-
ductor, non minor Vbiorum Metropoleos, simulque, quæ maximam par-
tem illi subiecta est, fulgidumque hoc sidus protulit. Westphaliæ honor &
gloria est. Huius vitam à *Cæsario Heisterbachensi* libris tribus luculenter descri-
ptam *Surius tom. 6* inseruit, & eandem occasione leuatorum ossium eius anno
1633, doctissimis Commentarijs auctam & illustratam denuo emisit *Ægidius*
Gelenius SS. Theologiæ Licentiatus & ad D. Andrea apud Agrippinates Ca-
nonicus. adiunctâ an. seq. Hierothecâ Engelbertinâ. Origo ipsi fuit è stirpe
Comitum de Monte & Altena, ac pro tuendis Eßendensis Ecclesiæ Iuribus
à Friderico Comite de Isenberg agnato suo, vtpote patruelis filio, Eccle-
siasticæ libertatis, sub Aduocatiæ larvâ, oppressore, post expletos regi-
minis annos decem, prope Svvelmam Markensis ditionis pagum, loco *Ge-
uelsberg* dicto, nefariè trucidatus, Sanctorum Martyrum Catalogo adscribi
meruit. Ista canonizatio sub Honorio III, sub eodem quo passus fuerat,
Max. Pont. facta est anno 1226, per Conradum Episcopum & Cardinalem
Portuensem, Sedis Apostolicæ à Latere Legatum. Memoria eius in Roma-
no Martyrologio & Colonienſi Calendario incidit in septimum Nouem-
bris diem.

Saluete, religioso pietatis cultu à me salutata & implorata, Sanctæ
Deoque cohabitantes animæ: ac Germaniam nostram, cuius salutem, digni-
tatem, gloriâque, dum vixistis & vixistis, salutaribus consilijs & gloriosis
gestis vestris magnificare, sartamque ac rectam conseruare vnice studuistis;
nunc votis precibusque vestris, laborantem dudum intestinis dissidijs & ex-
ternis inuasiõibus, iamque sub continuis duum supra viginti annorum bel-
licarum calamitatum pressuris fatiscentem, ægrèque spiritum trahentem; a-
pud communem Dominum, Romani conseruatorem Imperij, Deum Opt.
Max. commendatam facite, incolumemque præstare.

CAPVT